

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foaie politică Apare în fiecare Duminecă.

Telefon Nr. 146.
Adresa telegrafică: „Foaia Poporului”, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).
Un șir petit prima-ora 14 bani, a doua-ora
12 bani, a treia-ora 10 bani.

Moratoriul.

Starea grea a războiului a rărit și rele brațelor muncitoare de pe acasă, și a săcăt izvoarele oamenilor, cari în vremuri mai bune nădăjduind câștiguri mai mari, s'au îndemnat a ridica pentru lipsele lor împrumuturi.

Fiindcă vremurile vrășmașe de azi nu cădeau în socoteala bieților oameni năcăji, cari nu pot ști ce-i așteaptă ziua de mâine, ministerul prin ordinațiunea de moratoriu, a dat amânare pentru toate datoriile, a căror zi de plată ar fi căzut în timpul de după începerea războiului. La început amânarea aceasta era largă, dar prin ordinațiunile ce au venit mai în urmă gheața s'a mai spart și pe încotul s'au scos de sub moratoriu unele datorii de tot, iar altele în parte.

Ca să ajungă și cei mulți cari ceteșc acest ziar a cunoaște orânduiele celei mai noi ordinațiuni a moratorului, voi arăta pe scurt cari sunt datoriile care rămân încă sub moratoriu.

Înainte de toate trebuie să ne înțelegem regula generală, că numai acele datorii nu căpătat amânare, cari s'au făcut înainte de începerea războiului adică înainte de 1 August 1914. Cine au făcut datorii dela 1 Aug. 1914... încoace nu are nici o amânare și trebuie să plătească întocmai ca și în alte vremuri. Așa dară aci pică vorba numai despre datoriile cari s'au mai vechi decât 1 August 1914.

Voi arăta pe rând datoriile cari obvin mai des la oamenii noștri de pe sate:

1. Dările către stăt și cele comunale trebuie plătite în întregime.

2. Cine e obligat a da ținere părinților bătrâni, nevastă ori copiilor în bani ori în natură (bucate și locuință), e dator a-și împlini aceasta datorință în întregime.

3. Cine ține loc în arândă, ori casă în chirie trebuie să plătească arândă ori chiria în întregime.

4. Simbria la slugi trebuie plătită pe tot timpul cât au slujit.

5. La doctori, avocați și la ingeneri trei părți din datorie trebuie plătită.

6. Cine e dator cu prețul de cumpărare a tot felul de obiecte ori mărfuri (pe cari le numim: mișcător), încât a târguit aceste obiecte înainte de 1 August 1914, are să plătească jumătate din datorie.

Dacă conform contractului are de a plăti prețul de cumpărare în rate, are să plătească în întregime ratele cari s'au mai mici de 25 cor. Din ratele mai mari de 25 cor. are a plăti în fiecare lună 10%, calculate după fiecare rată independent

7. Cine e dator pe obligație, cu bani luați împrumut, nu e dator a plăti capitalul, acesta cade sub moratoriu, dar camăta din 1 August 1914 încoace trebuie să o plătească. Cine nu-și plătește nici camăta, poate fi părțit pentru toată datoria; judecata îl va obliga a-și plăti în 8 zile camăta și speșele, iar ospitalul după încotarea moratorului. Dacă cineva așadar nu-și plătește nici camăta, să pedepșoște cu aceea, că i să fac speșe.

8. Datoriile pe cambiu (veșel) sunt ceva mai încurcate, dar le voi arăta aici.

Amânare să dă numai la cambiile (veșelele) cari s'au făcut înainte de 1 August 1914. Iar cele cari s'au făcut de la 1 August 1914 încoace n'au amânare, acele la ziua trebuie plătite. Datoria poate fi mai veche, dar asta nu să ia în samă; așadar dacă ține înoit un cambiu după 1 August 1914, acela nu va mai cădea sub moratoriu.

Acum după cum e ziua de plată scrisă pe cambiu vom avea următoarele deosebiri

1. Dacă ziua de plată a căzut pe o zi înainte de 1 August 1914, ori pe lunile August și Septembrie din 1914, din datoria cambială au trebuit achitate 10% în luna Ianuar 1915, în ziua corespunzătoare celei scrise pe cambiu, iar alte 10% vor trebui achitate în luna Maiu 1914.

2. Dacă ziua de plată a căzut pe o zi din luna Octombrie ori Noiembrie 1914, din datoria cambială au trebuit 10% în luna Februarie și vor mai trebui plătite 10% în luna Iunie 1915 — la ziua corespunzătoare de pe cambiu

3. Dacă ziua de plată a cambiu-lui a căzut pe lunile Decembrie 1914 ori Ianuar 1915, au trebuit plătite 10% în luna Martie și vor mai trebui plătite 10% în luna Iulie 1915 în ziua corespunzătoare de pe cambiu.

3. Dacă ziua de plată a căzut pe lunile Februarie ori Martie 1915, vor trebui plătite 10% în luna Iunie 1915.

4. Și în fine dacă ziua de plată a

căzut pe lunile Aprilie ori Maiu 1915 vor trebui plătite 10% în luna Iulie 1915 în ziua corespunzătoare scadenței.

Afară de ratele aceste după toate datoriile pe cambiu (veșel) *trebuie plătite camelele.*

Așa sună ordinațiunea ministerială și cine se ține de aceste termene nu poate fi împrorocuit și nu i se pot face speșe.

În viața însă rar se întâmplă să se poată omul ținea de datorințele aceste cari de multe ori sunt de tot grele. De aceea voi spune aci un lucru, care nu e scris în ordinațiunea ministerială.

Anume, pe cambii, cele mai multe datorii le avem la bănci. În timp de pace când aveam ziua de plată, puțini se vor fi gândit la aceea, ca să ducă toți banii. Dacă am de cele mai multe ori numai camăta (uzura) și de aveam belșug ori roada banii plăteam ceva și din capital. Cine e om cuminte așa va face și astăzi, căci toate băncile, mai ales cele românești se mulțumesc să capete camăta, iar pentru capital ne primesc un cambiu nou — adică ne învoiesc cambiul. În felul acesta după cum vedem ne apasă o datorință cu mult mai ușor decât dacă ne ținem de ordinațiunea ministerială, care pretinde să plătim și 10% din capital pe lângă camăta. O mică greutate vom avea însă cu cambiul cel nou pe care trebuie să îl dăm când învoim.

Anume să întâmplă că vre unul dintre chizeși nu ni acasă și n'are cine ne iscăli cambiul. În cazul acesta trebuie să ne rugăm de bancă să ne primească prelungirea și fără iscălitura care ne lipsește și să ne învoim să păstreze banca și cambiul cel vechiu până ne vine chizeșul acasă să iscălească. Dacă în felul acesta nu ne putem învoi cu banca vom face cum zice ordinațiunea ministerială. Anume vom da o rugare la scaunul orfanal să denumească pe oarecare din familia celui dus de curător al afacerilor lui și să-l împuternicească a-i iscăli numele pe cambiu. Curătorul denumit de scaunul orfanal va putea iscăli cambiul cu numele celui dus întocmai ca și când ar fi el acasă. Dacă cineva n'ar putea ori n'ar voi să se țină de sfatul acesta, atunci trebuie să plătească cu bani ratele pe cari le prescrie moratoriul și toate camelele restante. Plătind aceste rate nu e dator

să deie cambiu nou. Va trebui însă să fie cu luare aminite la ratele cari se vor statorî dela 1 August 1915 încolo, căci dacă nu să va ținea de rate la termenul statorît i-să vor putea face spese

Toate regulele, pe cari le-am descris aci sunt valabile numai până în 31 Iulie 1915, căci moratoriul pe care îl avem acum numai până la această dată e prelungit. La 31 Iulie 1915 încetează moratoriul și ordinațiunea ministerială, care se va da atunci va statorî noi departe ratele, cum vor trebui plătite datoriile cari până aci au căzut sub moratoriu.

Acum să mai amintesc ceva și despre procese. Cine nu-și plătește ratele ori camăta poate fi pârât după toată datoria, judecata va suna însă așa după cum sunt statorite termenele în ordinațiunea de moratoriu. La cambii însă nu să poate improcesua decât numai rata a carui termen de plată conform moratoriului a trecut. Datoriile,

cari conform celor spuse până aci nu cad sub moratoriu, adică nu să bucură de amânare pot fi improcesuate ca și în timp de pace. După ce suntem judecați după cum știm vine execuția și ne cuprinde averea mobilă. Iar după cuprindere vine licitația. Ordinațiunea ministerială de acum zice, că licitație pe averea mobilă numai cu îngăduință specială a judecătorului se poate ținea. Dacă judecătorul care în toate cererile de licitație mobilă îi va asculta pe oameni, află că averea care ar ajunge la licitație e prea puțină, ca să poată eși pretensiunea creditorului, oprește licitația. Licitație pe pământuri — imobil, nu să poate ținea, numai în cazuri de supra-ofert.

Aceste sunt cazurile cari obvin mai des la oamenii nostri de pe sate. Cât am spus ajunge ca să știe fiecare ce trebuie să facă, pentru a-și păstra averea îngreunată și de amarul vremilor de azi.

Dr. Alexandru Dragomir,

Răvașul războiului european.

Svonuri de pace. — Luptele Germaniei în Franța și față de Ruși. — Luptele crâncene din Carpați. — Lupta pentru Bosfor și Dardanele.

Din știrile și telegramele, cari au sosit de o săptămână încace, nu prea putem să ne facem o idee limpede despre tot ce se petrece pe câmpul de războiu. Vremca frumoasă de primăvară, pe care ne-a dat o Dumnezeu, în îndeamnă să po unii și po alții, să se pregătească în lupte mari spre a hotărî o dată compuna războiului. Ici-colo, prin gazetele străine se strică știri, cari cred a ști, că nu ne aflăm departe de încheierea unei păci. Aceste știri sunt răspândite de dușmani nostri, un lucru, care dovedește, că norocul războiului nu e tocmai pe partea lor. Astfel Rusia nu va mai putea să poarte timp îndelungat războiul din pricina banilor. Nu mai au de unde scoate banii de lipsă pentru spețele cele îngrozitoare, pe cari le au zilnic, iar Franța și Anglia, deși i-au promis un împrumut, până azi nu i-au dat nimic.

Pe frontul luptelor, ce se poartă în Franța și Belgia nu s'au făcut schimbări aproape de loc. Englezii s'au tot laudat, că vor aduce o armată de un milion, spre a-i scoate pe Nemți din aceste două țări. Se spune, că au și adus foarte mulți soldați, dar cu toate acestea, până acum, nu au putut reuși față de Nemți, fiindcă toate atacurile lor au fost respinse. După-cum ne vestesc toate olandeze Englezii se pregătesc la o mare luptă în Belgia.

Rușii au încetat atacurile lor îndreptate în potruva ținuturilor răsăritene ale Prusiei. S'au retras din orașul Mermel, așa că astăzi pe pământul Germaniei nu se mai găsește nici urmă de dușman. Luptele se dau, în această parte a frontului, numai pe pământ rusesc.

Cu atât mai foverșunate încercări s'au pornit însă, în cele două săptămâni din urmă pe linia Carpaților. Aici trupele noastre au avut să țină piept

la numeroase ajutoare, pe cari le-au primit Rușii în timpul din urmă din armata, care a încercat cetatea Șemislu. Planul lor e, să silosească trupele noastre a se retrage, amenințându-le altfel să le încunjure din mai multe părți. Comanda armatei noastre, de o altă parte, a făcut tot ce a fost cu putință spre a pune stavilă unei înaintări a dușmanilor. Prin lupte și hărțuiri crâncene le-a rărit șirurile, așa că Rușii numai cu foarte mari pierderi au putut să înainteze, în unele locuri. După veștile, ce ne-au sosit, alături, din cartierul general, trupele noastre ocupă o linie foarte întărită dela Zboro peste Sztropko până la Labortrov. Acolo stă poziția făcută ca armata noastră să aibă izbânzi și pe linia dintre pasul Uzok și Lupkow, unde dușmanul a fost respins de mai multe ori. Stând așa lucrurile, Rușii, cu tot numărul lor mare, nu vor putea să pătrundă mai adânc în țară, deoarece Carpații nostri sunt o fortăreață, ce nu o vor putea cuceri nici-o dată.

Între Nistru și Prut stăm chiar foarte bine. Am înfrânt de mai multe ori cetele rusești de aici și trupele noastre se găsesc nu departe de vechea cetate a Hotinului, pe pământul Basarabiei rusești.

* * *

În săptămâna trecută Rușii au încercat să atace Bosforul (strâmtoarea ce leagă Constantinopolul cu Marea Neagră) cu flota lor. Au bombardat câteva satele dela intrare și apoi s'au retras, fără să pricinuiască pagube mari. Drept răspuns la acest atac flota turcească a atacat portul Odessa, unde a scufundat două vapoare rusești. Din întâmplare crucișetorul turcesc „Medjidie“, a dat peste o mină pusă sub apă și a fost scufundat. Perderea aceasta a flotei turcești nici pe departe nu atinge pagu-

bele, pe cari le-a avut flota Englezilor și a Francezilor, în fața Dardanelor. În zădar s'au trudit să ocupe aceste strâmtoări, ei nu au izbutit. Au pierdut în schimb peste 140 de tunuri, pe când Turcii arată morți și răniți la o altă 45 de oameni față de aproape 30 000 ai dușmanilor. Acum Englezii așteaptă sosirea unor vapoare noi, spre a reîncepe atacul împotriva Dardanelor.

Luptele din Carpați.

Budapesta 1 Aprilie (Oficial). În Bezkizi a încercat dușmanul în decursul nopții mai multe atacuri pe valea Laborcei, pe care le am respins.

Între șeaua Lupkow și trecătoarea Uzok urmează înainte lupta pentru numeroase poziții de înălțime.

Pe frontul din Galiția sud-estică nu s'au întâmplat nimic deosebit.

În Polonia rusească au atacat forțe mari rusești în orele de dimineață pe cursul râului Pilica pozițiile noastre dela Inowloz. Când au ajuns până la linia noastră de piedecă l-am respins cu grele pierderi pentru ei.

Höfer.

Atacurile neîncetate ale Rușilor.

Budapesta 2 Aprilie. În Carpați, pe înălțimile ce se află pe amândouă laturile văii Laborța, luptele s'au încă. Un contra-atac făcut ieri de noi pe înălțimile din răsărit au sosit pe dușman să se retragă în mai multe locuri. Spre răsărit dela Virava am respins un puternic atac rusesc. Spre mezză-noapte dela Uzok nu-i nici o schimbare. Atacul preasfârșit al Rușilor a fost respins după o luptă scurtă.

Höfer.

Budapesta 3 Aprilie — Pe frontul din Bechitzii de est e în general liniște, după ce am respins în zilele din urmă răngerose toate atacurile rusești. Pe linia din Carpați, unde am avut mari forțe rusești, lupta decurge încă. La granițele rusești dintre Prut și Nistru, trupele noastre au respins mai multe atacuri îndreptate în contra noastră de către forțe covârșitoare dușmane. Dușmanul a atacat ieri toată ziua pe mai multe puncte ale frontului în câte 10—15 grupuri înșiruite unul după altul. Lupta a fost până în orele târzii din noapte. Dușmanul a fost silit să se retragă pretutindeni suferind mari pierderi și mai cu seamă dinaintea aripelor noastre sudice a trebuit să scape fugind.

Din Polonia și Galiția de vest nu avem nimic de semnalat. Pe valea cursului de jos al Nidei un atac de noapte, pe care dușmanul l'a îndreptat în contra pozițiilor noastre s'a isbit de focul foarte viu al trupelor noastre.

General de divizie

Höfer.

Budapesta 5 Aprilie. În Carpați lupta ține încă valea Laborțului și pe amândouă părțile ei. Pe toate celelalte fronturi lupte de artilerie și de altfel liniște. La Uzcie Biskupi, spre est de Ialesczyiki puteri mari dușmane au încercat să cuprindă loc în jos de Nistru. Ei fură respinși, după câteva ceasuri de luptă. Am prins 1400 oameni și am luat 7 mitralieze.

Budapesta 6 Aprilie. În Carpați, în valea Laborțului lupta ține încă. De pe înălțimile răsăritene, după ce am atacat noi, l'am acos pe dușman în mai multe locuri. Și spre est dela Virova am respins un atac de al Rușilor. În aceste lupte am prins 2020 Ruși. Spre nord dela Uzok nu s'a schimbat nimic. Atacul Rușilor de aici a fost respins.

Höfer.

Nuoi prizonieri Ruși.

Budapesta 7 Aprilie. Luptele din Carpați s'au lărgesc tot mai mult. Pe înălțimile spre răsărit de Laborța au cucerit trupele nemțești u-

nite ei ale noastre câteva poziții tari de ale Rușilor. Au prins 5040 oameni. Pe celelalte linii mai multe atacuri ale dușmanului au fost respinse mai făcând 2530 prizonieri.

Cu prilejul încercării Rușilor de-a trece Nistru la Uscle Bîkupi au fost nimicite două batalioane ale regimentului de inf. Alexandru. *Höfer.*

Luptele Germaniei.

Berlin 1 Aprilie. Din cartierul general se anunță:

Pe câmpul de luptă oștie este situația neșchimbată la Augustow, în împrejurimile dela Suwalki.

Încercările Rușilor de a trece peste Rawka, pe care le-au făcut la sud-est dela Skierniewice, le-am respins.

În luna Martie a făcut armata germană de est cu totul 55,600 Ruși prizonieri și a capturat 9 tunuri și 61 mitraliere.

Berlin 2 April. — Pe câmpul de operații dela vest: Între râurile Maas și Mosela s'au dat ieri lupte violente de artilerie. În Bois-de-Prêtre, precum și în pădurile din jurul acestei localități au continuat ieri noaptea nătreagă luptele de infanterie. Atacul pe care Francezii l'au îndreptat în contra noastră spre vest dela aceste păduri, s'a izbit de focul nostru. Prin contra atacul nostru i-am cauzat pierderi grele dușmanului, pe care l'am respins apoi în vechile poziții. Numai în cetate mai s'au Francezii ocupate două firiuri din fața pozițiilor noastre.

Pe câmpul de operații dela est: Situația a rămas pe întreg frontul neșchimbată.

Berlin 3 April. Între Moesa și Moselle s'au dat câteva lupte de artilerie. Luptele de infanterie din pădurea proșilor au s'au dat ieri noaptea. Spre apus de această pădure un atac al Francezilor a fost zădărnicit de focul artileriei noastre. Făcând un atac l'am aruncat pe dușman din nou în pozițiile sale de mai înainte.

Pe frontul din Est nu-i nici o schimbare.

Berlin 4 April. Pe canalul Isar, spre sud de Dixmuiden au recucerit trupele noastre satul Drie Grachten dela Belgien. În pădurea proșilor mai multe atacuri de ale Francezilor au fost respinse.

Nav linia Rușilor în părțile dela Augustow a fost respinsă.

Berlin 5 April. În satul Driegrachton, care din 3 April e în mâinile noastre, s'au nălit Belgianii să aducă întăriri, cari au fost împreștiate de artileria noastră. Asemenea a împedat artileria noastră în pădurea Arzonilor atacurile Francezilor. Înaintarea infanteriei franceze spre apus de Ponta-Mousson au fost zădărnicită.

Un atac rusesc împotriva orașului Mariampol l'am respins.

Berlin 6 April. Francezii începând de ieri sunt foarte vioi între Moesa și Mosella. Ei au atacat, sprijiniți de multe puteri și de numeroasă artilerie spre nord-est, spre est și sud-est de Verdun, apoi la Ailly, Apremont, Flirey și spre nord-vest de Ponta-Mousson. Atacurile lor au fost respinse toate. Mai crâncenă a fost lupta în șinutul dela Flirey. Cu toate pierderile mari ale dușmanului, credem că în viitor aici își va desvolta atacurile sale, după-ce s'a convins că în Champagne nu are șorți de izbândă.

Aeroplane de asupra Tekiei sârbești.

T.-Severin, 17 Martie, v. — Eri dimineață pe un timp splendid un aeroplan austriac sistem Taube, au trecut în zbor pe lângă granița noastră Vărciorova, și trecând la o înălțime conzi-

derabilă Dunărea s'a îndreptat d'asupra înălțimilor Tekiei, făcând recunoașteri aproape o oră.

Sârbii au tras asupra sa numeroase focuri de armă și mitralieze dar fără nici un rezultat văzut.

Puțin după ce aeroplanul s'a întors de unde plecase artileria grea austriacă a deschis un violent foc asupra pozițiilor sârbești, care de rândul acesta au fost bine descoperite.

Rezultatul a fost că sârbi s'au ales cu mai multe tunuri distruse, numeroși morți și răniți, aceștia din urmă fiind trimiși puțin după încetarea focurilor în căutarea medicală la Cladova.

Peste noapte artileria sârbi și-au schimbat locurile pentru a nu fi din nou ținta artileriei austriaci.

Din Bucovina

G. Burdojeni, 18 Martie, v. — Călătorii sosiți din Cernăuți la Suceava, aduc știri, că ieri după amiaza orele 5, au fost aduși acolo 200 soldați și 5 ofițeri ruși, luați prizonieri la frontiera Basarabiei, când Rușii au fost gonți de acolo, acum câteva zile. Prizonierii vor fi transportați în Ungaria prin stațiunea Colomeia-Keresmes unde vor fi depuși la lagărul prizonierilor. În Bucovina domnește actualmente liniște.

Aviatori francezi asupra orașelor Metz și Strassburg.

Viena, 4 Aprilie. — Se află din Metz că, după o depeșă oficială, mai mulți aviatori dușmani au zburat ieri la amiaza deasupra orașului Metz, unde au aruncat câteva bombe deasupra cartierului de sud; dar au fost gonți de focul artileriei, au fost doi înși răniți mortal dar nici o pagubă materială.

Viena, 4 Aprilie — Se telegrafiază din Strassburg, 13/3 că un aviator dușman a zburat la o înălțime de 2000 de metri deasupra orașului venind din direcția Schlestadt. Focul mitralierelor și al bateriilor a fost fără efect; aviatorul a aruncat bombe care au pricinuit pagube nelăsemnate și a dispărut după 20 minute în direcția Breuschthal.

Cu ce apăra Turcii Dardanelele.

Roma Aprilie. — Zărele din Londra află din Atena, că turcii au transportat la Dardanele câteva mortiere mari. Acestea sunt transportate cu multă ușurință dintr-o poziție într'altă pentru a apăra punctele amenințate. Bombardarea este condusă de ofițeri germani. Operațiunile aproape de Smyrna au fost deocamdată suspendate; turcii profită de timp pentru a repara fortificațiunile dărnicate. Trupele turcești la Smyrna cuprind vreo 50 de oameni.

În Gallipoli s'ar afla 40 mii de soldați turci și în restul Turciei europene încă alți 40 de mii soldați.

Hidroplan englez căzut în apa Dardanelelor.

Roma, 6 Aprilie. — Se află din Atena că un hidroplan (aeroplan, care se ridică de pe apă) englez, care se înșoia dintr'un zbor de cercetare pe deasupra teritoriilor turcești căzu în apă în strâmtoarea Dardanele. Cei doi ofițeri care pilotau hidroplanul au fost scăpați de un vas de torpedo.

Mareșalul Liman comandant al forțelor din Dardanele.

Constantinopol, 6 Aprilie. — Pe baza unei iradele forțele otomane concentrate în Dardanele și împrejurimi formează o armată, snume a cincea a cărei comandă a fost încredințată mareșalului Liman Sanders, fost comandant al primei armate.

Din pastoralele arhierilor noștri.

De sfintele sărbători ale Paștilor, arhierii bisericii ortodoxe au adresat către credincioșii lor frumoase cuvinte de mângâiere și îmbărbătare pentru vremele grele pe cari le rămânem. Scoatem din aceste și noi cuvintele rostite de I. P. S. Sa Ioan Meșianu către fii săi suflători:

Știu și simțesc și eu, că deastădată bucuria voastră, ca și a mea, este foarte turburată, din cauza nefericitului războiu, venit și asupra patriei noastre, războiu, în care luptă, cu vitejie, o mare parte și din fiii voștri, din soții și frașii multora dintre voi. Știu și simțesc și eu, că lipsa acelorora dintre voi și mai ales grija voastră de soartea lor, vă pricinueste mari suferinți și dureri, să ne punem însă toți încrederea în bunul Dumnezeu, nădăjduind că El prea bunul, carele pentru păcatele noastre ne-a sculat și cu acest înfricoșat războiu, și va feri și pe ai noștri din războiu de primejdii, și ne va bucura cu terminarea aceluia în folosul nostru și cât mai curând cu restabilirea păcii mult dorite, apoi și cu reintoarșerea celor din războiu, iarăși la vetrele lor bine și în pace.

De cumva însă acelaș prea bun Dumnezeu, în sfaturile sale necuprinse de mintea noastră, va fi orânduit, ca unul ori altul dintre ai voștri, să aducă jertfă chiar și vieșă sa, pentru Tron și Patrie și un viitor mai bun pentru noi și urmașii noștri să nu călășii în contra, ci să vă supuneți acelei orânduirii dumnezeiești, suportând toate cu adevărată răbdare creștinească, în deplină nădejde, că acelaș prea-bun Dumnezeu iarăși vă va mângâia, pe altă cale, necuprinsă de mintea noastră omenească.

P. Sf. Episcop Ioan Papp al Aradului a spus între altele:

Noi ne și mângâiem cu acest nume bun pentru că el ne îndreptășește a nădăjdui, că acum vom deveni tot mai aproape de sentimentul buniei voștre a înaltei noastre slăbăntiri de stat, și nu va întârzia vremea, când ni se va zice și nouă: Neam românesc! Neștrămutată fiind credința, și mare abiprea la cătră Tron și patrie „fie fie după cum voești”, precum mântuitorul Christos a zis muerii hananiem c, a cărei fată era cuprinsă de friguri: „Mueri! mare este credința ta, fie fie după cum voești” și „s'a rămăduiț ficea ei dintru acelaș ceas” (Mat c. 15 v. 28), deci să sperăm, că în timp apropiat se vor vindica și ranele nemulțămirei noastre din trecut și din prezent.

Cruțarea.

Atâta s'a scris despre tema aceasta, încât mulți vor crede poate, că acum e chiar de prisos, de a mai perde timpul și numai cu cetitul ei. Cu toate acestea noi credem, că dacă cândva a fost de lipsă de a să scrie și ceti câte ceva despre cruțare, apoi în împrejurările de, acum ar trebui, să ne ținem de datorință de a ne cugeta cât mai des asupra acestui lucru, pentru că chiar și acela, care poate zice astăzi: „eu am ce-mi trebuie, mie nu-mi trebuie să cruț”, mâne va trebui să zică altcum.

Și până acum am avut destule cauze, cari ne făceau să înțelegem oarecum, că a sosit timpul, ca să cruțăm. Dar ochi am avut și n'am văzut, urechi și n'am auzit, căci nu ardea încă muguș de lumină la degete. Acum cred, că înțelege fiecare pentru ce

a trebuit să cruțăm până acum și pentrucă va trebui să cruțăm de aici încolo încă și mai mult.

În Germania cultă și civilizată, 200 de oameni cu carte străbat orașele și satele și în prelegerile lor zilnice pregătesc pe locuitorii la un nou mod de trai: la cruțarea mâncărilor și a beuturilor.

Este deci o datorință patriotică și pentru noi, ca în împrejurările aceste grele, să începem mai cu deadinsul la cruțarea alimentelor și a beuturilor. Să ne lăsăm de consumarea peste măsură, cu deosebire a beuturilor, pentru cari mulți și-au mâncat nu numai agoniseala lor zilnică, ci chiar și capitalul de lucru sau averea moștenită și în cele din urmă au ajuns prin spitale sau în căsile nebunilor. Aceasta va trebui să o facem cu atâta mai vârtos, cu cât vedem, că prețul acelor au crescut, iar fabricarea lor s'a restrâns în mod vădit.

Să ne dedăm a fi mai cruțători și în vestminte, pentru cari până acum cei săraci s'au întrecut cu cei bogăți, așa că pe cele mai multe locuri străinul nu putea cunoaște pe fata frunțului dintr'a codășului. În modul acesta încă s'au strecurat mulți bănișori de-ai noștri, câștigați cu trudă și sudoare, în pungile străinilor.

Să cruțăm bucatele! Aceasta este cea dintâi și cea mai mare poruncă, care ne-o dă și stăpânirea. Și dacă economii noștri s'ar fi temut la izbucnirea războiului, că la ce prețuri nemai pomenite au să ajungă bucatele, le-ar fi cruțat poate mai bine și nu le-ar fi risipit așa ușor, ca cum au făcut unii în dăruia lor și a obștei întregi.

Dacă însă n'am cruțat bucatele cum ar fi trebuit să le cruțăm, să cruțăm cel puțin vitele și să nu le vindem pe mai nimic. Să ne ferim de agenți și samsari, de cari acum băjbăie țara! Să vindem vitele în târguri sau deadreptul în mâna cumpărătorului. Să ne ferim de a vinde viteii și vitele tinere, căci acestea sunt viitorul economiei!

Să cruțăm timpul și să nu-l pierdem izadar. Ci fiecare să fie la locul său, cruțând și lucrând chiar și pentru cei duși la războiu. Astfel pe când iubii noștri se vor întoarce de pe câmpul de luptă, să nu afle nici un petec de grădină sau din câmp nelucrat și necultivat cu legumi și bucate. Să ne aducem cât mai des aminte de zicala Englezului că: „Timpul e ban” I. G.

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 8 Aprilie n.

Mormântul lui Ștefan scăpat de urgia războiului. Un bucovinean refugiat în România povăștește următoarele despre năvălirea Rușilor în mână-tiră Putna, unde, precum se știe, se află mormântul lui Ștefan cel Mare:

În retragerea dela Iacobeni un detașament de cazaci s'a năpusit asupra mănăstirii Putna cu scopul de a o jefui. Noroc însă că odorale mănăstirii sunt la adăpost sigur și că prezența de spirit a arhimandritului stăruie a scăpat mănăstirea de prăpăd.

Arhimandritul fără să-și piardă cumpătul a reșit să vorbească cu comandantul detașamentului, căruia îi cuvinte religioase, iar epus că, dacă se e cultul erolor, să știe că acolo se află mormântul eroului legendar, al lui Ștefan și că pravoslavnicii ruși nu pot păngări mormântul unui erou.

Aceste cuvinte au avut darul să convingă pe comandament, care a dat atunci ordin să dea

onoari militare sfântului locaș unde se odihnesc rămășițele pământești ale unui erou.

Detașamentul s'a retras, iar ofițerii au revenit să viziteze mormântul eroului, în timp ce soldații își vedeau de isprăvile lor prin împrejurimi.

Sinoadele. Sinodul arhiepiscopiei transilvane precum și sinodul eparhiei Aradului au fost convocate pe Duminica Tomei la Sibiu și Arad.

Cât va dura războiul. Din Berlin se anunță: „Morgenbladet” află că cercurile oamenilor cu bani din Londra sunt convinse cumcă din cauza situației economice europene războiul nu poate dura mai mult timp decât numai până la toamnă.

Importul de porumb. Se atrage atențiunea preoților și a primăriilor comunale, să nu mai trimată delegați cu certificate și cu cheltuieli mari în România ca să exopereze import de porumb pentru țărani săraci, pentrucă în urma unor abuzuri regretabile ale acestor fel de delegați, cari au vândut samsarilor de bucate porumbul destinat pentru sate, vor umbla fără izbândă. Cei ce vreau să aducă porumb pentru țărani săraci să se adreseze *federatiei însoțitorilor sătești „Infrățirea”* din Sibiu (Piața Hermann Nr. 4/n) anticipând prețul porumbului și federația lo mijloceto cumpărarea dela bănișii populare din România în condiți cu mult mai convenabile decât oricine.

Publicarea listei prizonierilor din Przemysl. Comisiunea pentru ajutorarea prizonierilor r de pe lângă Societatea Crucea Roșie Ungară s'a adresat Societății Crucea Roșie Rusă cu rugarea de a ușura pe cât e posibil, soarta prizonierilor austro-ungari din Przemysl, îngrijind mai ales de bolnavi și răniți găsiți acolo, provăzându-i cu toate cele de lipsă. Societățile Crucea Roșie Ungară și Austriacă observă ca în schimb fac tot ce e cu putință pentru ușurarea sortii prizonierilor ruși.

Totodată comisiunea a hotărât să se adreseze ministrului de războiu austro-ungar cu rugarea, să publice lista prizonierilor dela Przemysl spre liniștirea numeroaselor familii, cari ar dori să știe de soarta alor lor.

Confiscarea depozitelor ascunse de grâu și făină Foia Oficială publică o ordonanță a guvernului, care va dispune ca toate depozitele de grâu și făină, cari se vor găsi și după noua provocare a autorităților, să se confiscă fără nici o despăgubire. Autoritățile vor publica mai înainte o învitate, prin care vor fi provocați toți să anunțe în decurs de 48 ore dela publicare toate depozitele de grâu și făină, din posesia lor, cari întrec trebuințele gospodăriei și economiei până la proxima recoltă. Celce întreasesc această anunțare, va fi pedopsit cu reșoluțiune (închisoare) până la două luni și amendă în bani până la 600 c.r., și sfară de aceste i-se mai confiscă toate depozitele fără de a primi vre-o despăgubire pentru cantitățile confiscate. Atragem deci luata aminte tuturor economilor noștri, cari mai au depozite de grâu și făină, bine înțeles: mai mult decât le trebuie pentru casă și economie până la recolta nouă să nu întârzie a anunța aceste depozite fără amânare.

Soartea garnizoanei din Przemysl. Ziarul „Az Est” află din Viena: Mihajlovsky, corespondentul din Lemberg al ziarului „Ruskoje Slovo” scrie ziarului său următoarele: Generalismul armatei rusești l'a încunoștințat pe generalul Kuzmanek fostul comandant al garnizoanei austro-ungare din Przemysl, că garnizoana cetății, pre um și muncitorii întrebunțați la operații militare, vor rămânea deocamdată în cetate; deaceamea l'a încunoștințat, că comandamentul rus i-a declarat pe toți soldații din garnizoană

prizonieri spre deosebire de populația civilă a orașului.

Mai târziu generalul Kuzmanek a fost rugat, ca să compună deosebit lista tuturor celor cari fac parte din garnizoană, ca soldași activi, apoi a muncitorilor și în fine a populației civile. I-a adus la cunoștință apoi fostului șef al garnizoanei, că ofițerii austro-ungari făcuți prizonieri la Przemysl vor fi transportați deocamdată la Lemberg.

Se așteaptă pe cât mai curând sosirea în Przemysl a marelui duce Nicolae Nicolajevici. Pe întăriturile cetății, precum și pe edificiul primăriei și ale celorlalte instituțiuni publice flutură steagul rusesc.

Deodată cu corespondenții de războiu ruși a sosit în cetate un despărțământ al „Crucei Roșii” rusești cu mai mulți ofițeri, institulându-se imediat un spital militar.

Superioritățile militare au dat ordin strict, ca bolnavii și răniții din oraș să fie tratați cât cât se poate mai bine.

Adunarea datelor privitoare la războiu. P. S. Sa Dr. Demetriu Radu, episcopul diecezei gr. cat. de Oradea-mare atrage atențiunea preoțimeii asupra adunării datelor privitoare la războiu. „Războiul actual, ale cărui proporții nu au seamă în istoria lumii, va avea de bună seamă urmări însemnate pentru toate popoarele și indeosbii pentru poporul român — zice P. S. Sa. — Și după ce cri oare popor, fie chiar de însemnătate mai mică, merită să fie însemnată și transpușă cunoștinței viitoarelor generațiuni vitejia sa, iar de altă parte cunoscută fiind că istoria este învățătoarea vieții, din cunoașterea trecutelor întâmplări învață oamenii să și îndrepte viața în viitor, și întâmplările acestui grozav războiu, întrucât ele ating poporul nostru credincios, trebuie însemnate și transpușe posterității, ca să nu se deie uitării, ci să servească de călăuză pentru viitor evenimentele zilelor grele prin cari trecem și să fie pururea cunoscute jertfele imense pe care acest popor le aduce pentru apărarea tronului și patriei cu încredere în Dumnezeu și cu nădejdea într'un viitor mai fericit. Indemnați de aceste considerații dispunem așadar, ca și în parohiile în cari nu ar fi încă un uz așa numita Carte de an sau Cronica parohiei, numai decât să se introducă și, fiecare paroch să scrie într'ansa cu conștientozitate toate întâmplările războiului vrednice de însemnat pentru viitor, cari privesc parohia și pe credincioșii lui. Protopopii districtuali vor purta grijă, a această Cronica a războiului să se scrie regulat în toate parohiile și după încetarea războiului să facă raport despre împlinirea acestei dispoziții a Noastre, în cazul când vom cere, să ne poată trimite copia ei pentru arhivul diecezan”.

Soldații morți în Sibiu Nicolae Dobrolă, din serviciu sanitar, născut în Vingard. — **Andrei Fazakas** rom. cat. regimentul 31 din Temes-Kutas. — **Petru Gligor** reg. 23 de honvezi din Staniza (com. Hunedoarei) — **Grigorie Fărcas**, reg. 21 de honvezi, Hodat, (com. Torda-Arieș). — **Ștefan Lovasz**, artilerie, reg. 35 din Aiud. — **Ritz Smink**, Landsturm, din Druska, Galiția. — **Nicolae Vesza**, gr. cat. reg. de honvezi Nr. 4 Comp. 1. originar din Békároly, com. Bihorului. — **Christian Farkas**, rom. cat. regim. de honvezi Nr. 15 comp. 3 din Szontistváfalu, com. Nyitra. — **Simon Farkas**, evang. ref. divizia de train Nr. 12 din Surduk, com. Turda Arieș. — **Ioan Saru**, gr. cat. lucrător, din Tergovest, com. Caș Seveș. — **Ioșif Lazar**, gr. or. reg. de honvezi (ghetaș) Nr. 23 din Bărești, com. Hunedoarei.

Cum am ajuns să-mi câștig o „vârstă“ în pălărie.

Povestea, ce urmează a spus-o un scriitor neamț. Pe scriitor îl cheamă *Rosegger*, trăiește și astăzi și se bucură de mare cinste în lumea scriitorilor. O să vedeți și D. Voastră că este vrednic de cinstea ce i se dă. Scrie frumos. — Povestește așa, cum i-a crescut ciocul. Aici descrie el ce a pățit în copilărie până ce a ajuns să aibă haine ca un bărbat în toată puterea cuvântului. *Rosegger* a fost copil de țaran din Tirol, în Austria, apoi s'a făcut ucenic la un croitor și numai mai târziu a ajuns să trăiască din scrisul penii. — În multe privințe se aseamănă amintirile lui cu acele ale lui *Creangă*, minunatul nostru povesteaș.

Horla Petra-Petrescu.

Când am împlinit trei anișori, am descoperit un lucru urâcios de tot — eram îmbrăcat într'o hăiniță de fată! O fustuliță de bumbac, de culoare vânătă, cu două

găuri ca să-mi vâr mâinile în ele și cu o tăietură înapoi, cum purta soră-mea ai mai mare. Acum, toate ca toate, da soră-mea era fată și eu — eu eram fecior, slavă Domnului! Tot spuneau oamenii că sora e a mamei și că eu sunt al tatii. Tata, tata n'avea fustă femeiască, c'avea nește pantaloni suri cu bretele verzi peste pieptarul ăl roșu.

Intr'o bună dimineață, când încercă mamă-mea să-mi îmbrace fustuliță, dându-mi-o peste cap, numai că am început să mă apăr cu un nebun. Nu mai vreau să intru în fuste femeiești, odată cu capul, vreau să am și eu pantaloni!

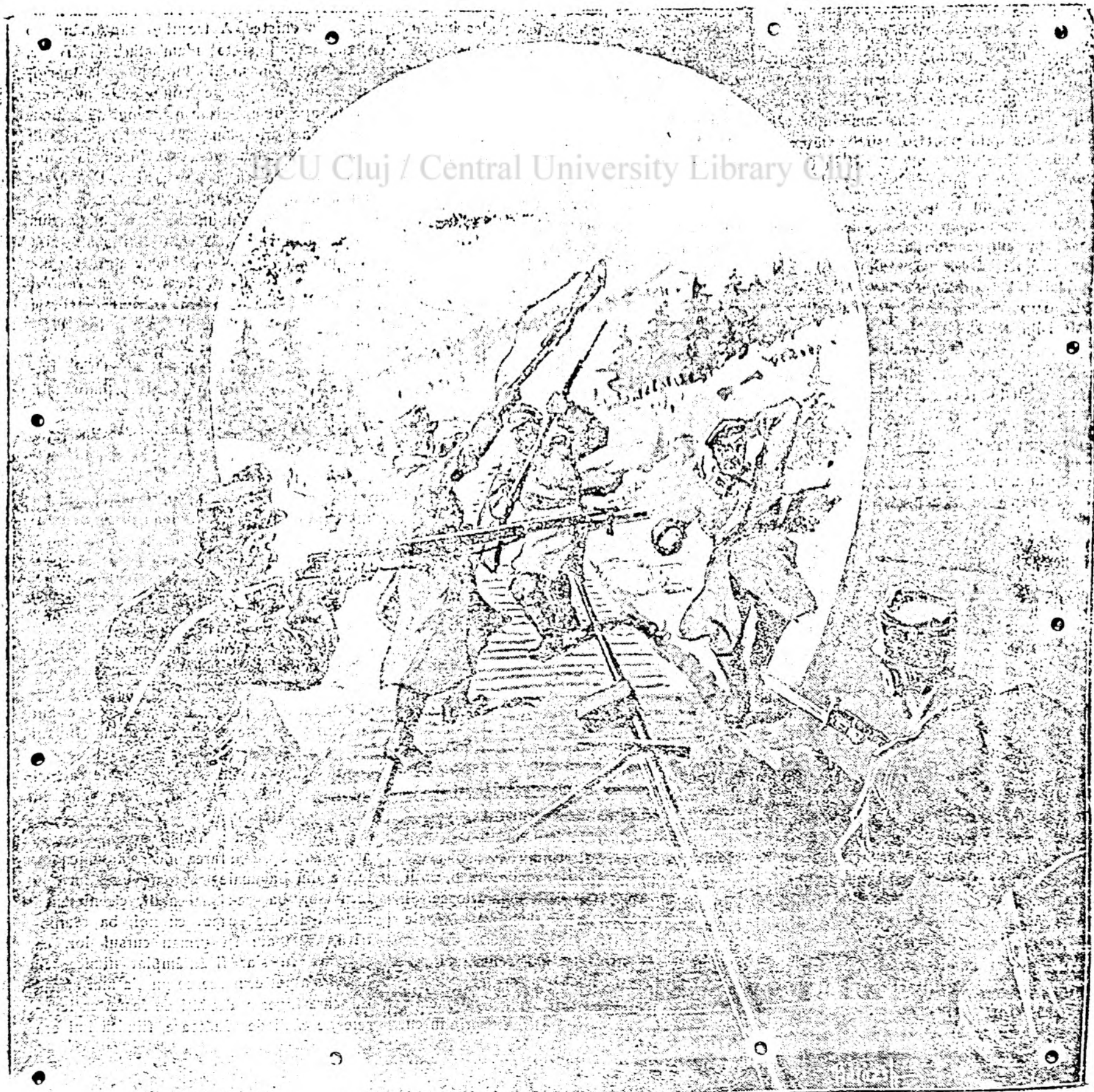
„Pantaloni, zici? o să capeți și tu pantaloni, băiete“, — mi-a spus mama, — „da mai înainte de toate trebuie să te desveți de câteva lucruri. Când o să te lași de sugaci, o să capeți pantaloni“.

Tocmai aveam colțum cârpii în gură. Era o sdranță de pânză de in, albă, legată nod. În nod pusese mama o jimblă tăiată și o bucătică de zahăr. Nodul ăsta-l ținea

în lapte căldicel, până se înmuia și mi-l vâră apoi mie în gură, de câteori eram ne liniștit, de câteori mă strâmbam, de câteori amenințam și de câteori aveam să mă culc. Mi-l da în locul pieptului de mamă, căci mă n'țarcase înainte cu un an.

M'am învățat așa de tare cu moliciunea aia 'n gură, de stam cât era ziulică de lungă cu ea între dinți, chiar și după ce supsesem tot și n'aveam în gură decât un fără de nici un gust. Țineam comedia între dinți când ațipiam și când deschideam ochii numai că strigam să mi-o dea iară. Și lucrul ăsta de care nu mă puteam despărți cu nici un preț să-l dau eu de dragul pantalonășilor?! M'am hotărât îndată s'o fac, da am căzut în păcat înainte de ce mi-ar fi gătat croitorul pantalonășii. O făceam pe ascunsele — sugeam cum nu trebuia să mai sug, când nu mă vedea lumea, fiindcă altfel și-ar fi bătut joc de mine. Odată m'am îmbolnăvit. Atunci am căpătat colțul cârpii în fața tuturor celor din casă, fără ca să mânânc batjocură. Mi-a căzut bine

Lupta, ce s'a dat piept la piept în gura unui tunel din Carpați.

de tot!

Intr'o zi, când tocmai stam sgârcit lângă foc și sugeam de-a mai mare dragul, mi-a venit deodată, ca din senin, la cunoștință toată grozăvenia faptei mele (și-atunci mi-am smuls repede fleacurile, alea din gură și le-am aruncat în foc.

Fapta asta bărbătească mi-a dat pe deplin dreptul să port pantaloni bărbătești. Cel puțin așa am crezut eu, tat — a fost de părere, că mai este un chițibuș la mijloc. Trebuia să arunc și păpușile la o parte și să mă joc cu biciu și cu caii din lemn de brad. Legasem adică, ca soră-mea, o mogâldeată în formă de cozonac rotund din sdrênțe vechi, și legănam comedia ca pe-un copil mic, mângându-l ca o mamă; i-am turnat câteodată în gură, care nici nu era pe lume, câte-o lingură de zamă fiartă; am pus copilul în pat și l-am adormit, cu cântece de leagăn, fără ca să fi fost treaz vreodată în viața lui! Mi-a spus tata că astea-s lucruri muieresti și că au se potrivesc cu un băiat ca mine, care vrea să-și vâre picioarele în pantaloni de pe-acuma! Am văzut că are dreptate tata, sora mea mi-a luat copilul ca copil de suflet și așa m'am scăpat de el...

După câteva zile s'a întors tata acasă cu ceva subsioară. Avea ceva învelit într'o hârtie vântată. Mi-a ținut-o pe dinaintea nasului și mi-a dat să ghicesc ce e înăuntru. La urma-urmelor am descoperit ce-avea cu dansul — nește pantalonași de postav sur, cu copcii de sârmă. Nu știu nici acum ce mi-a căzut mai bine: când am dat jos fustulița femeiască, ori când am îmbrăcat pentru întâia dată pantalonășii bărbătești! Am lovit desprețuitor cu piciorul în fustă, cu toate că m'am întors iară la fustă mai târziu, când m'am făcut mai mare!

Mama mi-a spânzurat de-acți înainte fusta de-un cuiu, amenințându-mă cu ea, ca cu un strigoi: „Dacă nu te porți bine în pantalonii tăi ai noi, o să 'mbraci iară fusta!“ Mama pădurii n'a putut să-mi fie mai urgisită, decât mi-a fost fusta. Spaima mai tainică mi-a dispărut numai, când a ajuns fratele meu mai tînăr decât mine să poarte fustă. Primejdia trecuse astfel dela mine.

Ce minunat mă mai simțiam în pantaloni! În ziua întâi m'am plimbat cât a ținut ziua prin odaie, încoace și încolo, și m'am uitat la picioarele mele și la minunatele crețe, cari le făcea sura mea la fiecare pas când călcam, odată la stînga, altă dată la dreapta, pe schimbate. Numai că mi se părea — uitându-mă și la alți pantaloni — că unele lucruri nu stau tocmai la locul lor. Tata mi-a zis că o să înceteze deosebirele astea, îndată ce-oiu da dovezi că mă pot ține curățel, întotdeauna.

De pe la al doilea rând de pantaloni am băgat eu de samă că sunt astfel croiți, așa, cum trebuie, da tot erau din postav sur și aveau copcii de sârmă. Nasturii pe la picioare au venit la rând abea când m'am învățat să mă dau jos din pat, diminețile, îndată când mă treziau, și mă spăl sdravăn cu apă rece. S'a întâmplat și asta — și-atunci am căpătat nasturi strălucitori, negri. Am căpătat mai apoi și-un lăibărel sur și un pieptărel roșu, peste care veneau bretele verzi. Era el frumos pieptărelul și toate alelalte, dacă n'ar fi purtat băieții vecinilor haine într'alte culori, cu alte bretele. Ce fericiți trebuie să fi fost copciiăștia!

L-am adus și pe tată-meu, așa, pe de

de pe departe, să știe ce mă frământă pe mine și tata mi-a zis: „Ce mici poște mai ai și tu, prichindelule! Nește haine întregi, cum se poartă pe la noi, costă mai mult decât ești tu vrednic întreg! Dacă-o să poți mâna boii am să-ți cumpăr haine sure cu margini verzi. De toate trebuie să fii vrednic, să și le câștigi!“

— „Taci că-i bine“, mi-am gândit eu și după un jumătate an — mânam boii! Asta n'a fost deajuns: ca să capăt alte haine trebuia să 'mi rup pe ale vechi. Am făcut tot ce-am știut ca să le rup. Abia când am împlinit patrușprezece ani, de ziua mea, am intrat în pantaloni suri, cari aveau de amândouă părțile de afară ale ciolanelor o dungă subțire, verde, de sus până jos. Am îmbrăcat vesta de postav, sură, a cărei margini aveau tot dungă de alea verzi; și m'am vârit în roculețul sur de postav, cu guler verde și — deasupra buzunarelor — cu capace verzi și nasturi din oase de coarne de cerb. Mama mi-a mai cinstit o cărpă de gât, roșie, care se 'noda frumusețea între aripele albe ale gulerului cămeșii. Acum eram eu, în toată legea! Da zău, hainele fac pe om! Pot zice că hainele m'au crescut pe mine.

Urât îmi sta, pe lângă frumusețea mea de haine, numai pălăria mea cea neagră, de paie. Alții purtau pălării de păslă, verzi-închise cu pantlici largi, de un verde deschis. „Numai o pălărie de alea îmi mai lipsește!“

— „Pălărie de alea o să capeti dacă ai să porți purta plugul și dacă o să știi cosi iarba“, mi-a zis tata.

Am încercat să fac ce mi-a zis, dar n'a prea mers, fiindcă trupșorul meu era încă prea ușurel pentru o muncă așa de grea. Abia când am împlinit șaptesprezece ani am prins de coarnele plugului și le-am știut purta. Așa am căpătat și pălăria de păslă cu pantlica ai verde!

Pe vremea aceea am mai căpătat eu și altceva. Tata n'a știut să lege nici o învoială cu mine dacă o să capăt ce-am căpătat. Am căpătat — o musteață, care mi-a dat mare cinste în fața oamenilor. La început a fost musteața cam micuță, nu-i vorba. — Așa am ajuns acum să am toate laolaltă.

Toate? Adicăte! încă nu toate! Flăcăii vecinilor mai purtau în pălăriile lor verzi „vârste“, cu câte o beteală de fulgi și cu pene strămbe de cocoș.*)

— „Aulică Doamne!“ am zis eu într'o zi. „Da frumoase vârste mai au aia în pălărie!“ N'am vrut să-i dau să 'nțeleagă mai multe tată-meu. Tata s'a făcut că n'a priceput ce-am vrut să zic și a 'nceput să fluiera, așa, nesnai, cu gura ascuțită. Bine se mai pricepea!

— „Frumos mai se dă vârstele pe pălăriile alea verzi“, am zis eu, ca să mă apropui și mai tare.

— „Cu vârstele nu-mi mai bat eu capul“, mi-a zis tata. „De alea tu ai să te îngrijești“. Asta n'o pricepeam. N'o pricepeam fiindcă n'aveam nici un sfânt de crețar în buzunarele cu margini verzi și se îngrijeau de cele trebuincioase. Și acum n'aveam, fiindcă nu-mi trebuia, că părinții se îngrijeau de toate cele trebuincioase. Și acum numai că-mi spune cineva: de vârstă ai să te îngrijești tu! Și-o comedie de alea zice că costă, nici mai mult, nici mai puțin decât, trei fiorini!

Așa am întrebat într'o bună dimineată pe un flăcău din vecini, care era prieten cu

mine, cum poate s'ajungă cineva stăpân peste-o vârstă de alea?

Prietenul sta să se tăvălească de răs, de-mi venea să mă ascund în gaura șoricelului.

După o tăcere îndelungată l'am întrebat încet de tot: „De ce-ai răs așa? Ce-ai vrut să zici?“

— „Ha, ha, ha, ce să zic?“, mi-a răs el din nou în față. „Vârsta nu și-o cumpără nici un flăcău. Să împuști tu singur pasărea!“

— „Ai împușcat-o tu singur?“ l-am întrebat eu.

— „Se prea poate — da nu cu pușca!“

— „Atunci cu ce, dacă nu cu pușca?“ El a dat din umeri.

— „Cum ai ajuns atunci la vârstă?“

— „Am căpătat-o de cinste!“

— „Dela cine?“

— „Dela cine să o capăt?“ m'a întrebat și el și s'a uitat la mine ștregărește. „Dute-acasă și-ți bate capu și poate și-o trăzni prin cap odată dela cine se capătă vârsta.“

M'am dus acasă, mi-am bătut capul, da nu mi-a venit în minte dela cine ași putea căpăta vârsta de cinste.

II.

A trecut o zi și o noapte și nu mi-a trăznit prin cap cum aș putea căpăta o „vârstă“ în cinste. A trecut o săptămână, o lună, un an, și tot n'am știut. — Toate, dela pantalonășii și dintâi până la marginile ale verzi de pe haine, toate au mers ca pe apă numai acum a început să schioapete. Tata mi-a spus că am să capăt și un cias de buzunar, numai să 'ncep să muncesc din greu, ca să pot câștiga. De vârstă nu mi-a spus nici un cuvântel.

Odată mi s'a întâmplat că m'am dus în birt într'o zi de cărnilegi. Tata mi-a dat un ban de douăzeci de crețari, de argint, și mi-a spus că s'arăt că sunt fecioru tată-meu. Asta — mi-am zis eu — stă și fără de bani de argint. Da am luat crețarii cu multă bucurie.

La ușa birtului am dat de o fată oacheșe la față, bătută de soare și îmbrăcată într'o fustă roșie.

— „Hei!“ mi-a strigat ea 'n față, „iată-l că vine! Ala trebuie să mă joace!“

Eră fata morarului, o cunoșteam de multă vreme de pe uliță și mă întrebam mereu, de câteori o întâlneam: cum se poate aia să fie atât de oacheșe, pe lângă atâta apă din scocul morii? Păcat că-i așa de negruță!

Am fost prea rușinos, acuma să-i spun o vorbă prietenoasă! Nici că-mi venea vr'o vorbă pe limbă. Am luat-o numai de braț și am dus-o în odaia de joc. Am jucat noi de câteva ori de jur împrejur, ea și-a pus capul încălzit pe pieptul meu, eu m-am aplecat așa peste ea, de mi-a ajuns obrazul pe părul ei, care-i miroseă a ulei de garoafă. Multă vreme după aceea, de câteori miroseam ulei de garoafă, mi-a venit în minte părul ei.

După ce ne-am odihnit apoi o lecuță, am văzut, spre mirarea mea, că lumea nu ieșise din balamale, că toate erau încă la locul lor, ba, ce-i mai mult, că nimenea nici că-și bătea capul cu noi, ba dimpotrivă, că toate își urmau cursul lor, ca și când nu s'ar fi întâmplat nimica. Și totuși s'a petrecut ceeace nu s'a mai auzit! Eu, care fugeam altdedăți de femei ca iepurele de câinii de vânătoare, fiindcă îmi eră

rușine, că sunt altfel ca de, eu, căruia i-se făcea inimă și un purece când eram în primejdie să mă agrăiască ori să mă hârjonească o fată — eu jucasem cu una, mi-am dus brațul pe după gâtul ei, mi-am apropiat alintător obrazul de obrazul ei, răsufierea gurilor noastre se înbinase — și așa stam acuma lângă olaltă și eu priveam mirat și speriat la fată. Apoi ne-am răs unul altuia, dar nu ne-am spus nimica.

Mai târziu i-am împărțit că vreau să mă duc în „restaurant“ să beau vin și am întrebat-o dacă nu-i e și ei sete.

— „Ba da,“ mi-a zis ea, „vrei să-mi plătești beutura?“

Am mers atunci amândoi și am mâncat și am beut un cias întreg și birtășița ne-a servit, prietenoasă și sărguincioasă, de parcă am fi fost o pereche tinărie. Am povestit, pe rând mâncam, că moara tatălui ei a înghețat de multă vreme și că va trebui să vină un timp mai calduros. După ce ne-am săturat fără multă vorbă, am plecat, ținându-ne mâinile cu degetele încopciate unele într'altele, am ajuns în noaptea. La miezul nopții mi-a zis ea: „Frumoasă treabă! Frate-meu nu vine să mă ia și eu mă pot duce acuma singură acasă!“ Fratele ei a fost, nu-i vorbă, în birt, dar dispăruse de un cias, fără ca noi să-l fi întrebat unde să duce.

— „Dacă vrei o să te petrec până la moară.“ Așa i-am făcut eu propunerea.

— „Mare har pe capul meu,“ mi-a zis ea. M-am codit atunci, că n'am știut dacă n'a vorbit în glumă ori dacă voia să mă tragă pe sfoară. M-am dus cu ea. Fiindcă era strâmtă cărarușă prin zăpadă, am apucat-o eu înainte și ea după mine.

— „Da multă zăpadă mai e!“, am zis eu odată.

— „Odaia de joc și am jucat până la miezul“

— „Multă zău,“ mi-a răspuns ea. Altceva n'am povestit pe drum.

Când am ajuns la moară mi-a dat fata puținel mâna și mi-a zis: „Mulțum frumos!“

— „Bucuros,“ i-am răspuns eu. Apoi i-am lăsat mâna din mâna mea și ne-am despărțit. Abia că am rămas singur și era să mă topesc de părere de rău și de jale; de părere de rău, că i-am lăsat mâna, de jale, că am rămas deodată singur-singurel.

Nu era asta sfârșitul potrivit pentru o noapte de cârnilegi!

Asta s'a întâmplat la Intimpunarea Domnului. M'am gândit adesea la noaptea de atunci. Și de câteori m'am gândit, de atâtea ori m'a cuprins sudorile și nădușelile, ca și când m'ar fi luat niște friguri tainice din noaptea aia de joc. Se zice doară că nu-i sănătos să ieși, așa, dintr'o casă încălzită de focul jocului, în puterea nopții reci!

O săptămână înainte de Paști numai că vineu n băiat la mine și-mi aduce un pachetel înfășurat într'o hârtie roșie. Zice că ce-i în hârtie e al meu.

— „Ce-i asta?“ întreb eu pe băiat.

— „Nu știu.“

— „Cine te-a trimis?“

— „N'o spun,“ zice și o tulsește la fugă.

Pachetelul roșu era legat cu o pantliucă roșie. Am desnodat-o cu mare greu, ca să văd ce poate fi în pachet — și numai că mă pomenesc cu o „vârstă“! O mână de fulgi albi și o pană neagră, de forma secerii. Gândul meu al dintâi a fost: asta-i dela fata morarului! fiindcă am auzit în-

tr'aceea că, după obiceiul cel vechiu, dea duce un flăcău o fată la joc și dacă o ospătează, atunci fata are să-l cinstească cu o cârpă de mătase ori cu o vârstă 'n pălărie. Că și-a ales fata vârsta, imi cădea nespuse de bine.

În Sâmbăta mare mi-am pus vârsta în pălărie, lângă pantlica verde, și m'am plimbat ca să văd ce vor zice oamenii la minunea asta a jumii. N'au spus multe, ca și când s'ar înțelege de sine așa ceva, ca ca să port și eu ceva în pălărie. La urmarmelor era prea firesc. M'am simțit parcă crescusem de-o schioapă, ca și când ar fi fost vârsta o parte din trupul meu.

Seara, când s'a întunecat și tocmai când apărea luna plină, m'am furișat pe vale la moară. Când am ajuns, sta fata la gardul grădinii. Între noi era părăul, care curgea cu sgomot. Am dat binețe cu pălăria, de de m'a văzut. Am stat liniștiți amândoi și ne-am înțeles prin semne. Am pus pălăria 'n cap, așa, ca să stea pana cea strămbă de cocș țanșoș înainte. Ea și-a aplecat capul repede, voia să zică că-mi stă bine așa. Am încercat prin semne cu degetul s'o întreb dacă e așa, dela care am căpătat cinstea? Ea mi-a făcut semn cu capul că da, ea mi-a dat-o. Acum i-am trimis pupături cu mâna, ea mi-a răspuns tot așa, da și-a ținut șorțul de amândouă colțurile, ca să prindă sărutările mele în șorț. M'a cuprins o voie bună așa de mare, de am făcut o săritură, ca să ajung la ea. Când colea, băldăbăc, am căzut în părău.

Nu mi-s'a întâmplat de altmintelega nimica. Numai că era mai-mai să mă 'nvec, de nu aș fi putut să mă proptesc de stâlp și să mă ridic de roată. Da numai că a început atunci să se învârtă roata morii din pricina greutateii mele și eu m'am cățarat din doagă 'n doagă. Cu cât mă ridicam, cu atât mă aducea roata iară înapoi. O plimbare a haibii, de-alungul lopeților morii, cu picioarele 'n apă — până ce-a descoperit morarul comedia și m'a tras la uscat.

M'a întrebat morarul ce am avut cu roata lui?

I-am zis că n'aveam alta de gând decât să-mi iau pălăria, care mi-a căzut în apă.

Într'aceea a venit și fata și mi-a adus pălăria, pe care o pescuise din scoc. Vârsta era udă, nu-i vorbă, dar s'a uscat repede și morarul, om cinstit, m'a poftit să inoptez la el, ca să se poată usca hainele mele. Ca să liniștesc pe aceia, cari se îngrijesc de sănătatea mea, mărturisesc că am dormit minunat în noaptea aia de Paști.

În dimineața următoare ne-am întâlnit în pragul casei.

— „Fetișo,“ i-am zis eu repede, „te am dragă! Mă placi și tu pe mine?“

— „Nici mie nu-mi ești urât,“ mi-a răspuns ea. Schimbul ăsta de vorbe n'a ținut nici cât ai bate în palme.

Și așa am avut în sfârșit toate laolaltă: pantalonii, rocul cu margini verzi, pălăria verde, vârsta și — fata.

Astăzi am și mai mult. Astăzi am un băiețel de trei anișori, care poartă o fustuliță femească, de bumbac vânat, cu găuri pentru brațe și cu o tăietură înapoi. În brațe leagă un copilaș din sdranțe vechi și morfolește, cât e ziuica de lungă, la un colțor de cârpă în gură.

Cine vrea să cunoască povestea copilului mai departe, să înceapă din cap povestea de față. Eu zic numai atât: oricâtă

groază avem, noi, bărbații, de fustă femeiască, în copilărie, tot nu ne scăpăm de ea, fiindcă dacă am crescut mari pe o parte, ajungem pe cealaltă parte iară înlăuntru.

— „Și e prea bine așa,“ și-a încheiat povestea omul, care mi-a înșirat lucrurile astea despre fusta din copilărie.

Cătră cetitori

Abonați „Foaia Poporului“. În aceste zile, când atâtea frământări se petrec în lume, ar fi cu cale, ca fiecare Român să cetească o foaie. De aceea îndemnăm pe oamenii noștri, să între cât mai mulți la șirul abonaților noștri. Foaia se poate lua cu începutul la orice lună și costă pe o jumătate de an 2 coroane 20 bani, iar pe un an 4 cor. 40 bani.

Aducem o sinceră mulțumită tuturor aceluia, cari ne-au câștigat abonați sau au contribuit la lăptrea foii noastre. În acelaș timp facem cunoscut, că toate abonamentele vechi sau nouă sunt regulate, astfel că fiecare trebuie să-și primească foaia n deplina regulă.

Foaia nu o putem da pe așteptare, fiindcă aceasta ne prea îngreunează purșă se trimite la vreme atâtea scrisori și provocări — știm din pășanii, — cari s'ose de multiori întrec suma de 2 cor 20 bani, tarea socotelilor pentru cari nu plătesc la vreme. De aceea să nu se supere ceia ne-au cerut amânare de plată, iar noi nu le putem implini dorința. Purtarea la astfel de socoteli, cu sutele de restanțe, ne-ir incurcă și îngreună administrația din casa afară de mult. Doar pentru astfel de restanțe ar trebui purtat cărți deosebite, și să se trimită la vreme atâtea scrisori și provocări — știm din pășanii, — cari s'ose de multiori întrec suma de 2 cor. 20 bani.

Din „Calendarul Poporului“ pe 1915 mai avem puține exemplare. Cino dorințe să comanda, să ne scrie până mai sunt, de oarec altelo nu se mai tipăresc. Deocamdată putem servi pe oricine. N'am trimis încă și nu putem trimite pentru aceia, cari au comandat dela 1—6 bucați, dar de așa, ca să le plătească când le vor primi la poștă. Asta nu se poate, fiindcă costă prea mult poșta, cinoș am spus de atâtea ori. Cino comandă mai puțin de 10 exemplare, trebuie să le plătească înainte cu 40 bani buca, iar 5 bani deosebit pentru poșta la fiecare călin iar.

Numeri de probă din foaie trimitem la dorință, cu plăcere oricui. E destul a ni se core pe o carte postală. Abonarea se poate face cu începutul la fiecare lună. Prețul e n bagatel de 4 cor. 40 bani pe an și 2 cor. 20 bani pe o jumătate de an. Abonații cei noi primesc gratis și un călindar de părete.

Toți abonații sunt rugați, — când trimit bani, cer schimbarea adresei, scriu ceva la foaie sau fac orice fel de întrebări, — să scrie negreșit numărul de pe foaie, sub care primesc foaia. Asta e de lipă pentru orientarea noastră în multe privințe, atât când e vorba de bani, cât și la altfel de publicații ce ni se trimit. Iar abonații cei noi încă să scrie, că ei numai acum încează foaia întâiu.

Poșta Redacției.

Mai multora, cari ne au trimis poezii. După cum am mai spus, poeziile din război nu le putem publica până ce se sfârșește războiul.

Redactor responsabil: Dr. Ioan Broșu.

Pentru editură responsabil: Ioan Hereș.

Tiparul: „Tipografia Poporului“

N. M. 720/915.

Publicațiune.

Popoarașunea orașului nostru va avea prilej să se vaccineze împotriva vărsatului.

Prin aceasta se provoacă toți aceia, cari voiesc să se vaccineze să se anunțe Mercuri în 7. 14. 21 28 April sau 5 și 12 Mai, dela 10 până la 11 ore, în cancelaria oficioasă a dlui medic orașenesc Dr. Carl Gundhardt, strada măcelarilor Nr. 4.

Vaccinarea se face pentru membrii familiari sprijiniți cu ajutor de stat ai celor chemați la arme și pentru cei săraci, gratuit, altfel se plătește pentru fiecare vaccinare o taxă de 2 cor.

Nagyszobor, 1 April 1915.

Magistratul.

N. M. 720/915.

Publicațiune.

În înțelesul ordinanței de punere în aplicare a art. de lege XXI din 1887 se publică, că vaccinarea copiilor, ce se află în anii dintâi ai vieții, intru-cât nu au trecut încă peste vărsatul greu, apoi vaccinarea copiilor îndatorați a se vaccina ulterior, se va face anul acesta dela 7 April până la 5 Maiu a anului acestuia.

Vaccinarea copiilor de școală se va face, în înțelegere cu direcțiunea școlilor, în școală.

Vaccinarea celorlalți obligați a se prezenta se va face prin comisia de vaccinare a orașului în 7. 14. 21. 28 April și 5 Maiu a anului curent, după amiaza dela 2 ore, în sala mare de ședințe a magistratului orașenesc.

Aceia, cari și-au vaccinat deja copilul obligat a se vaccina sau cari voiesc să-l vaccineze cu un medic privat, sunt îndatorați a dovedi aceasta înaintea comisiei de vaccinare printr-un atestat de vaccinare sau cu o declarație în scris a respectivului medic.

Nagyszobor, 1 April 1915.

Magistratul.

Petroleu,

se poate cumpăra la o firmă socală: 100 Kg. cu 32 Cor. în cisterne pe car. la dispoziție fără chirie vânzătorul, liber de porto, în stațiunea Predeni, la granița româno-ungară. La o eventuală comandă sunt a se depune 100 Cor., iar restul se va plăti prin mandat de Frachtbriefduplikă). Oferte sub I W. 64 7 sau Rudolf Mosse Berlin S. W.

Nr. 165/915

2065

Publicațiune.

Comuna Gura-Ń (Gurari lui), da în 28 Martie 1915, la 12 oare ameezi, în cancelaria comunală pe calea limitățiunii publice dreptul de pășunat cu oile în muntele „Naculești” p o 1915

Prețul strgării 500 coroane. Valdiul 10%.

Condițiunile se pot vedea aici în cancelaria comunală.

Gura-Ń în 15 Martie 1915.

Primăria comunală.

Ca practicant,

află loc un tiner absolvent de 3 sau 4 cl. gimnaziile, reule sau civile, la firma Ioan Comșa și Fir, Seliste (Szelistye). 1-3 2075

Dr. Ioan Brosu.

Ludovic Ferencz

croitor de bărbați
SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12

recomandă p. l. publicului cele mai bune stoffe de toamnă și iarnă în mare asortiment.

Noutățile

sosite chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe

Indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestimente precum: Sacko, Jaquete și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de pardisuri și, cari se află totdeauna Asupra rev. r confecționate în atelierul permit a atrage deosebită atențiune a Oa. domni preoți și teologi absolvenți. — În cazuri de urgență confecționează rapid complet de haine în timp de 24 ore. — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articole de uniformă, după prescripție ori haine cea mai nouă.

O curte cu casă

constătoare din 2 odăi, culină, șură, grajd, grădina suet de vânzare. A se adresa la Petru Badiu Sibiu, Frankgasse Nr. 8.

Petrol de salon

în barele, 100 chilograme cu 73 cor. Uleiul Kaiser (Kaiseroel), 100 chilograme cu 75 cor, se capătă la Frații Kroner Sibiu Bahngasse Nr. 9.

MOBILE

EMIL PETRUȚIU

Fabrică de mobilă
SIBIU — NAGYSZEBEN, str. Sării 27

Specializat în: mobilă de tot felul pentru tinere sau căsătorii, mobilier de bucată, vită, mobilier de saloane și restaurațiuni!

Atelier propriu de tapiserie
Se lucrează după planuri artistice

Cele mai frumoase

ilustrate

Vederi din Sibiu, Porturi naționale, ilustrate artistic și pentru orice ocazi, apoi

Hărțile pentru scrisori

dela cele mai simple până la cele mai fine și mai moderne, în diferite calități și culori moderne se află, cu prețuri ieftine, la Librăria dela

Foaia Poporului

Sibiu
Strada Măcelarilor Nr. 45.
Probați numai odată și vă veți convinge.

Cafea

cu 50% mai ieftină

Cafea crușătoare americană, foarte aromatică și care dă mult. Un saculeț de probă (5 chilograme) se trimite pe lângă prețul de 10 cor., o jumătate kilogram teiu de primul rang cor. 2.— franco cu rambună.
A. SAPIRA, 326
Export de cafea și teiu, în Galânta.

Pentru economi!

Săminte de lucernă și trifoiu se pot cumpăra dela Sigmund Felter Str Cisnădiei 1.

Anecdote

Teodor V. Borza

Prețul 80 bani.

Se pot procura dela Administrația Foaia Poporului

„LUMINA“

Institut de credit și economii, societate pe acții în Sibiu

Centrala: Telefon Nr. 177 Filiale: Sibiu str. Cisnădiei M.-Oșorheiu și Turda

Capital social K. 600.000 Fonduri de rezervă s. a K. 50.000

Depuneri spre fructificare K. 2.000.000 — Active K. 2.800.000

Primește spre fructificare cu 5%, interese fără anunț. Pentru depuneri mai mari de durată mai lungă cu anunț, de la corporațiuni bisericesti și particulari se acordă și interese mai mari

Darea după interesele dela depuneri o solveste inst tutul.

Depuneri se pot face și prin postă fără spese prin cecuri, cari la cerere le pune institutul la dispoziție, de asemenea se pot face și ridicări prin postă fără spese de porto.

Direcțiunea.

Cea mai bună apă pentru dinți

a fost în mai multe expozițiuni internaționale premiata cu cele mai înalte distincțiuni.

500 coroane

plătește aceluia, care după folosirea apei de dinți alui Bartilla — și celi 80 filleri — va suferi lașul de dureri de masele sau care va mirosi rău din gură.

Ed. Bartilla-Winkler's Nachf. L. PLAN,

Wien, X., Goethegasse 7.

Se capătă în toate farmaciile. — Să se ceară pretutindeni apiat apa de dinți alui BARTILLA. Denunțul de falsificări vor fi bine plătit. La locuri unde nu se poate căpăta, trimite eu 7 sicile cu cor. 5.80 franco

Berea albă și neagră din Bereria dela Trei-Stejari

în SIBIU este foarte bună și gustoasă!

Această bere e căutată și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc. atăt la orașe cât și la sate

124

Că berea noastră e foarte căutată se poate vedea și de acolo că cum-părătorii se înmulțesc mereu

Cremă de dinți

KALODONT

70 filleri